

MICRO 4 – Trh a jeho vlastnosti

Otázky: Co je koordinace? Jaké principy hospodářského života znáte? Vysvětlete fungování centrálně plánované ekonomiky? Na jaké problémy toto fungování naráží? Co je charakteristické pro tržní systém koordinace? Jaké typy nabídky znáte? Nakreslete její křivku a zdůvodněte tvar. Co říká zákon rostoucí nabídky? K čemu slouží cena? Jaké znáte tržní subjekty a jaké jsou mezi nimi vztahy?

trh

- trh není homogenní \Rightarrow je možno rozlišit:
 - a. regionálně: místní, národní a světový
 - b. hledisko dle předmětu směny: trh výrobků a služeb, trh peněz, trh kapitálu, trh půdy, trh práce, ...
 - c. dílčí (jednotlivý výrobek) a agregátní (veškeré zboží) - makro

Uveďte příklady jednotlivých trhů.

- cena – vyjádření mezi D a S + změny ceny jsou vyvolány změnami jejich poměru
- **trh je v rovnováze, pokud je S rovna D**
- **rovnovážná cena – průsečík S a D - všichni, kteří jsou ochotni při rovnovážné ceně P vyrábět na trhu prodají a současně jsou uspokojeni všichni, kteří jsou při rovnovážné ceně ochotni nakupovat. \Rightarrow není stimul ke změně výroby**
- **pavučinový model**

Vysvětlete, kdy je trh v rovnováze. Zakreslete situaci, kdy stát stanoví maximální cenu.

konkurence

- **konkurence** - proces střetávání různých, zpravidla protikladných zájmů tržních subjektů
- konkurence nutnou podmínkou pro fungování trhu

Vysvětlete význam konkurence pro fungování trhu – uveďte příklady.

- **konkurence napříč trhem** – konkurence mezi nabídkou a poptávkou

V jakém vztahu jsou zájmy nakupujících a prodávajících?

- konkurence na straně poptávky a konkurence na straně nabídky (převaha S nad D)
- **konkurence cenová X necenová** (kvalita produkce, servis, značka...)

V čem je podstata cenové konkurence? Uveďte konkrétní příklady necenové konkurence.

typy konkurence

- **monopol** - výsadní postavení určitého subjektu -realizuje výhodu oproti jiným konkurentům
 - je formou konkurence!
 - příčiny vzniku: přírodní, administrativní, kontrola zdrojů, ekonomické síly, přirozený

Jmenujte příklady monopolů dle jednotlivých příčin jejich vzniku.

- **dokonalá konkurence** – **abstrakce** (mnoho výrobců, volný vstup do odvětví, kvalita srovnatelná) \Rightarrow existuje jediná cena - objektivní vůči výrobcům) \Rightarrow zisk pokud \Rightarrow nákladů

Uveďte příklady trhů blížících se dokonalé konkurenci.

- **nedokonalá konkurence** - **monopol** \Rightarrow **oligopol** \Rightarrow **monopolní konkurence**

Charakterizujte jednotlivé typy nedokonalé konkurence.

zdroje tržních nedokonalostí

- **soukromý statek** - výrobce je schopen omezit spotřebu na ty spotřebitele, kteří jsou ochotni za výrobek zaplatit (vyloučitelnost ze spotřeby – rivalitní spotřeba)
- **rivalitní spotřeba** - spotřeba výrobku snižuje jeho dostupné množství pro ostatní spotřebitele

Jmenujte příklady soukromých statků.

- **veřejný statek**

- jsou-li nabídnuty jednomu subjektu \Rightarrow stávají se dostupné i subjektům jiným (nevyloučitelnost ze spotřeby – nerivalitní spotřeba)
- spotřeba dodatečných jednotek statku není spojena s nutností podstoupit obět

Jmenujte příklady veřejných statků.

- tržní koordinace a nežádoucí důsledky + nepřiměřené sociální tvrdosti (makro)

V jakých oblastech se projevuje negativní tržní koordinace?

- **příčiny:**

- nedokonalá konkurence
- **extrenality** - pozitivní X negativní – pozitivně nebo negativně ovlivňují jiné subjekty aniž za ně musí být placeno, nebo jsou za tuto činnost odškodněny
 - vlastnická práva

Uveďte příklady pozitivních a negativních externalit.